

Garo Paylan: Parti tüzüğünde soykırımın kabulü var

Posted on 30/05/2015

Baruyr Kuyumciyan: En önemli özelliğiniz, Ermeni aday olarak öne çıkmanız oldu. Bu anlamda kişisel kampanyanızda Ermeni toplumuna ulaşabildiniz mi?

Garo Paylan: Ermeni aday olarak görülmenin bir miktar dışına çıkabildiğime inanıyorum. Partideki konumum gereği, parti politikalarını belirleyenlerden ve merkez yönetimdeki eşitlerden birisiyim. Oraya Ermeni olarak sembolik bir şekilde yerleştirilmedim, ben orada 'Garo' olarak yer alıyorum. Bu kendi kimliğimden vazgeçtiğim anlamına gelmiyor, kimliğimi gururla taşımaya devam ediyorum. Bu bir normalleşme işareti. Partimde bireyler kimliğinden dolayı ne aşağılanıyor, ne de yüceltiliyor. Yapılan tek ayrımcılık, pozitif olarak bazı dezavantajlı aidiyetleri görünür kılmak yönünde. Benim özelimde, Ermeni olmam tabii ki gözetilmiştir; fakat asıl neden, partinin kuruluş aşamasında üstlendiğim roldür. Kampanyama gelecek olursam; uzun yıllar kilise ve okul vakıflarında yöneticilik ve okul kuruculuğu görevleri üstlendim. Bu nedenle, vakıf yöneticileri ve toplumun tüm kesimleriyle zaten doğal bir iletişime sahibim. Bunun dışında, Ermeni toplumunun büyük bir bölümü, kiliselere sadece pazar günü gidiyor veya okullardan hizmet alıyor, yani örgütlü değil. Bir türlü ihya edemediğimiz statümüz; Patrikhane'nin tüzel kişiliği ve cismani meclisimizin olmaması, sağlıklı bir örgütlenmeye sahip olmamıza engel oluyor. Merkezî yapının güçlü olmaması nedeniyle, toplumun bahsettiğim bu büyük kesimi dışarıda kalıyor ve taleplerini güçlü bir şekilde ortaya koyamıyor. Bu nedenle okul ve kilise ziyaretleri yerine, kapı kapı, ev ev bir çalışma yürütüyoruz. 3. Bölge'de, benimle birlikte kampanyadaki genç arkadaşlarım da ciddi bir çalışma yürütüyor. Adaylığımdan bağımsız olarak, 'Ama'sız bir eşitliği öngördüğü için parti politikalarımıza toplumumuzda büyük bir ilgi var.

“Önyargılar aşıldı”

Her şeye rağmen, HDP'nin hâlâ bir Kürt partisi olarak algılandığı görülüyor. Bu bariyeri aşmak mümkün mü?

Bu partideki sorun, Kürtlerin sayıca çok olması değil. Esas sorun, bu ilkeler etrafında buluşan Kürt olmayanların sayısının azlığı. Bizim çabaladığımız şey, bütün toplumların tek bir çatı altında buluşmasını sağlamak, bu yönde de çok büyük bir adım attık. Kürtler dışındaki toplumların büyük çoğunluğunun önyargıları vardı. Şimdi bu önyargılar aşıldı ve söylemlerimize büyük oranda kulak kabartıldı. Eşitlik ilkesine dayanan yeni demokrasi anlayışına ve birarada yaşama iradesine sahip çıkanların sayısı, giderek çoğalıyor. Bu ilkeler, bir mücadele geleneğinden gelen Kürtlerle birlikte Ermenileri, Türkleri, Alevileri, herkesi rahatlatıyor. Bütün kimliklerden partime yönelen yoğun bir ilgi var. Seçimlerden sonra, eğer parlamentoda güçlü bir şekilde yer alırsak, bütün önyargıları kırarak çalışmalar yürüteceğiz. Dikkat ederseniz, programımızda Kürt ifadesi dahi geçmiyor; çünkü soframızda herkes var. Bütün kimliklerin bir arada yaşaması için mücadele ediyoruz. Orada Kürt, Türk ve Ermeni demek yok; yalnızca anayasal bir güvence ihtiyacı var.

“Kötü yönetiliyoruz”

Türkiye’de Ermenilerin en önemli üç sorunu nedir sizce?

Kimliğimiz büyük bir travma yaşamış ve bunun üzerinden 100 yıl geçmiş durumda. Bu travmadan kurtulmamız ve iyileşmemiz için yüzleşmeye ihtiyacımız var. Örneğin Kamp Armen’e 20 gün önce dozer girdi. Oraya giderek mücadele ettik ve şimdi kampı geri alma aşamasındayız. Bu bizim için büyük bir adımdır, ilk kez mücadele ettik ve başardık diyebileceğiz. Oradan geriye gidip Hrant Dink için adalet bulabilirsek, bu, kimliğimiz için bir iyileşmeye yol açacak. Aynı şey Sevag Balıkcı için de geçerli. Başımıza gelen bütün

felaketlerle ilgili devlete hesap sorabilirsek, iyileşeceğiz. Nihayetinde, 100 yıl önce yaşananların adını ne koyarsak koyalım, Türkiye toplumu bununla yüzleşmesini tamamladığında, bizim de kimliğimiz iyileşecek. Geçmişe takılmaktan kurtulup, rahatça geleceğimizi konuşacağız. Bu en önemli meselemiz. İkinci meselemiz, kültürümüzü geliştirmek ve varlığımızı sürdürebilmek için gerekli olan hem ruhani, hem de cismani anlamda örgütlülüğümüzün devlet tarafından engellenmesinin yaşattığı dezavantaj oldu. Statülerimizi belirleyen bir yasamız yok. Okullar, vakıflar ve Patrikhane “Yaşar ne yaşar, ne yaşamaz” durumuna mahkûm edilmiş. Bu nedenle, çağın gereklerine uygun bir yapılanmamamız yok ve kötü yönetiliyoruz. Yasal statümüzün kazanılması, çözülmesi gereken en önemli ikinci sorunumuz. Demokratik seçimlerin yapılamaması ise üçüncüsü. Ne patrik seçimi yapılabilir, ne de vakıf seçimleri. Bu seçimlerin mümkün olması, seçimlere toplumun katılımını, özellikle gençlerin ve kadınların mutlaka yönetimlere katılmasını sağlamamız, hesap sorulabilir bir yönetim yapısı oluşturmamızı da mümkün kılacak. Bana göre temel sorunlarımız bunlar.

100. yılı nasıl idrak ettik?

Özellikle Hrant Dink’in verdiği mücadeleyle 80 yıllık sessizlikten sonra “Bizim başımıza büyük bir felaket geldi” ve “Size anlatılanlar doğru değildir” denildi. Böylece ‘Pandora’nın kutusu’ açıldı ve 1915, Türkiye toplumunda daha büyük oranda konuşulmaya başlandı. 1996’dan 2015’e, neredeyse 20 yıl geçti ve bugün en azından bir farkındalık var. Yani 1915’te kötü şeylerin olduğu biliniyor, fakat bunun adını koymakta sıkıntı çekiliyor. Devletin o inkârcı tonu, dramatik anlamda vicdansız bir şekilde devam ediyor. Devlet, inkârcılık zemininde diri gözüke de mevzi kaybede kaybede bu konuda geriliyor. 100. yıla özel bir önem vermiyordum. Bir yılın önemli olmasının yolu, Kamp Armen’deki gibi üstü örtülemeyecek bir haksızlığı, Türkiye toplumunun görüp vicdani bakımdan bir adım atmasından geçiyor. Yani 100. yıl değil, bu anlamda olumlu gelişmelerin yaşandığı yıl, en önemli yıl olacaktır.

“Tüzükte soykırımı kabulü var”

Bu konuda HDP'nin parti politikası olarak önemli adımları var. Öte yandan son olarak Selahattin Demirtaş'ın “Yüzleşme ve Hakikat komisyonu” formülünü öne sürmesi, bu konumdan geri adım atmış gibi algılandı ve çok tartışıldı.

Selahattin Demirtaş, bence geri adım atmadı. O televizyon programını kastediyorsanız, programdan üç gün önce 24 Nisan'da Diyarbakır Surp Sarkis Kilisesi'ne gidip duasını etti ve Ermeni Soykırımı'yla yüzleşme çağrısı yaptı, adına 'soykırım' diyerek. TV programında sorulan soru “Ermeni Soykırımı, seçim bildirgenizde yer alıyor” şeklinde yöneltildi. Demirtaş da “Hayır. Biz soykırımlarla yüzleşmek ifadesini seçim bildirimizde geçirdik” dedi. Seçim bildirgesini yazan kişiler arasındaydım. Ermeni Soykırımı demek yetmeyecekti, Süryani, Pontus ve başka soykırımlar da vardı; biz bütün soykırımlarla ilgili yüzleşme komisyonlarının kurulmasını ve devletin özür dilemesini, seçim bildirimizde geçirdik. O yüzden soru yanlıştı, cevap orada yanlış anlaşıldı. Yoksa partimizin kongre kararı var. Parti tüzüğünde var, Ermeni Soykırımı'nın kabulü. Demirtaş, bunları defalarca dillendirdi, orada her hangi bir imtina yok. Partim şunu biliyor, Ermeni Soykırımı demek oy kazandırmıyor bize. Buna rağmen, ilkelerimizin temelinde yüzleşme var ve yüzleşme olamadan, bu kötücül zihniyeti mahkûm edemeyeceğimizi biliyoruz. Yüzleşme olmadan, hayal ettiğimiz geleceği kuramayız. Bu yüzden, asla ve asla taviz vermeden parti politikamız üzerinde yürüyoruz. Yaşadığımız felaketin ismi, bana göre 'soykırım'dır.

Bunun tabandaki karşılığı nedir?

Doğu ve Güneydoğu'ya giden herkes, bunu hisseder. Oraya her gittiğimizde bizler, 30 yıl öncesine göre çok farklı bir şekilde el üstünde tutuluyoruz. Artık bu hikâyeler, orada daha rahat konuşuluyor ve yüzleşme iradesi, orada çok daha net. İnsanlar özellikle 90'lı yıllarda yaşadıklarının aynı zihniyetten kaynaklandığını biliyor ve daha güçlü empati kuruyorlar. O anlamda, yüzleşme meselesini Kürtler yalnızca kendileri için istemiyor. Birlikte

yaşayacaksak, hepimizin acılarıyla yüzleşilmesi gerektiğinin farkındalar.

Kaynak: agos.com.tr